

Móra Ferenc: PÓSA BÁCSI

Sokáig hányt a hab a lelkem, ahogy nekiültem az írásnak, kit haragítsak én most meg? Mert abba már beletörődtem, hogy nekem minden vasárnap meg kell valakit haragítanom, ha van hozzá kedvem, ha nincs. Idegen embereket azonban nem nagy bátorság megharagítani, különösen, ha se ők nem látnak engem, se én őket. Azonban én holnap Dankó Pistával is szemben állok, Pósa bácsival is: melyik előtt legyek már most kénytelen lesütni a szemem? Dankó szegény, amilyenek a jóemberei ismerték, bizonyosan rossznéven veszi, ha az ő márványba öltöztetése napján ez a rovat is nem ő róla szól. Igaza is lesz neki. Pósa bácsi meg azt veszi rossz néven, ha ő róla szól, nem Dankóról. Ha Pósa bácsin állna, holnap az egész világ levett kalappal köszönné a márványhegedűsnek, a papok ott mondanák a misét és az Úristen, ahány angyala van, azt mind odarendelné hegedülni. Aki másról mer írni: mint Dankóról, az rossz ember és aki éppen most Pósa bácsiról mer írni, az meg éppenséggel elvetemedett ember. Nohát én ilyen elvetemedett ember vagyok. Dankónak igaza van. Pósa bácsinak nincs igaza: ennél fogva megharagítom mind a kettőt. Azazhogy Dankó Pista majd csak megbékül énvelem. Sőt márványhomlokán bizonyosan az öröm süt rá: hogy bizony jól teszem, amit teszek. Hiszen csak azt mondom el, amit sokan mondtak már, de senki igazabb lélekkel és igazabb jussal nem, mint Dankó Pista: hogy Pósa Lajosnál jobb ember nem járt még a világon.

Hát hiszen ez nem újság, ellenben tán a legirigyelni valóbb adomány, amit Pósa Istentől kapott. A szívnek az az elpusztíthatatlan jósága, amin nem fogott se nyara, se tele az életnek, amin repedést nem ejthetett se rossz idő, se rossz ember (hát van rossz ember is? – néz csudálkozva Pósa bácsi) – ez tán még a költői talentumnál is nagyobb adomány. Pedig azzal is kimagaslik egy fejjel a többiek közül. De a szíve, az milliók közül kiaranylik.

Sokszor gondoltam már rá, hogy ha a szíve valami könnyebb fajsúlyú anyagból van – a papíros-szívek a legkifizetődőbbek – akkor sokkal több aranyat szerezhett volna magának Pósa bácsi. Igaz, hogy akkor nem lett volna belőle egy ország Pósa bácsija, s ha magának rakott volna szobrot aranyból, nem faraghatott volna márványból Dankónak. Igazság szerint ez az, amiről írni akarok: ez a szobor, amit Pósa bácsi egy pár esztendő alatt egymaga szedett össze az országtól garasonként, elszántan, fáradhatatlanul, lelkesedéssel és keserúséggel. Ez a szobor nemcsak Dankó Pista zsenijének, hanem a Pósa bácsi szívének a szobra is. A szívét mondom, azt a nagy poétaszívet, amelynek tüze az ütött-lökött cigány gémberedett szárnyai kiengedtek és elkezdtek csattogni. Csapdostak, vergődtek, bukdácsoltak s egyszerre csak megindultak a csillagok felé. Két összefonódott nevet vittek magukkal föl az égi ragyogásba: a Pósaét meg a Dankóét. A költőét és a muzsikásét. Melyik vitte a másikat? Kié volt a szárnyban az evező-toll? Melyik fürdött jobban a dicsőség aranyában? Ki tudhatná az ilyen problémát megoldani! Tán ők maguk,

vagy tán ők maguk sem. Tán csak az Isten, aki kipattintott a lelkéből két szikrát és úgy igazgatta az útjokat, hogy egymásban égve repüljenek vissza feléje. Én kérdezni is alig merem. De Pósa Lajos már felelt rá. Úgy, ahogy a poéta, aki mind csak egy szomjúságot érez igazán, de azt olthatatlanul: a dicsőségét – ilyen kérdésre tán soha nem felelt még.

Ahogy dalostársa ajkán elhalt a dal, élete legnagyobb és legnehezebb munkájába fogott: szobrot szerzett dicsősége porló osztályosának. És most, amikor az örök életre élemedett poraiból, elzarándokolni hozzá odalép eléje, és amikor megszerzte neki a halhatatlanságot, leveszi a maga koszorúját, odateszi a lábai elé és azt mondja: – Nesze, a tiéd legyen, boldog vagyok, hogy odaadhatom.

... Emberek, ha találkoztok az öreg költővel, akiéhez hasonló szívet nem ad már mostanában a természet a költőnek, nyisson rózsát a szívetek és szórjátok elébe!

In: Szegedi Tulipános Láda; *Révai*, 1936.